

"IKKE VED MAGT OG IKKE VED STYRKE, MEN VED MIN ÅND, SIGER HÆRSKARERS HERRE"

Mandela løftede apartheid af Sydafrikas skuldre, men ikke ulighedens åg

Nelson Mandela gjorde det muligt for Sydafrika at få en fredelig overgang fra apartheid til demokrati, men landet mangler at få gjort op med sin kolossale ulighed

AF ULLA POULSEN
upoulsen@k.dk

Han forsøgte at lære sydafrikanerne, at det ikke blot gælder om at skabe lighed mellem racer. Det gælder om at holde op med at tænke i race og etnicitet overhovedet. Det var Nelsons Mandelas afgørende bidrag til Sydafrikas historie, til verdenssamfundet i det hele taget, og det var det fundament, der gjorde ham i stand til selv at forsone sig med sine hvide fangevogtere og slutte fred med apartheidgesystemet i sidste stand.

Kampen var ikke rettet mod individer, men et system, og derfor var han ikke personlig.

"Nelson Mandela har hele tiden sagt, at det ikke handlede om de sorte krig mod de hvide, men om menneskeheds kamp mod et system, der baserede sig på racetænkning. Hans pointe var, at race er irrelevant, og det var gift for apartheidsystemet," siger André Sonnichsen, post doc ved Københavns Universitet med speciale i sydafrikanske samfundsforhold.

Nelson Mandelas tilgang er på mange måder en af de væsentligste forudsætninger for, at Sydafrika i dag – 23 år efter hans løsladelse fra Robben Island i 1990 – hænger stærkt sammen som én demokratisk nation.

Da apartheid blev ophævet, var der en udbredt bekymring for i udlandet, om den fredelige overgang ville holde, eller om landet ville gå til i etniske opgør, som det skete på Balkan i samme periode i begyndelsen af 1990'erne.

Men Sydafrika holdt. Hverken Inkatha, der udsprang af zuluerne, eller afrikaaner-partiet Freedom Front, som var de mest organiserede forsøg på etnisk politik, har haft nogen stor succes i det demokratiske Sydafrika.

"Du har ikke nogen med indflydelse i Sydafrika i dag, som taler imod enhedsstaten. Det projekt er vundet. Statsdannelsen er sikret. I den forstand står Nelson Mandela som et forenende symbol," siger André Sonnichsen.

Men hvor det lykkedes at forene

Den omfordeling, som altid har været et mål for ANC, er ikke sket, fordi man dybest set indgik en studehandel med det hvide mindretal om, at hvis de afgav den politiske magt, fik de lov til at beholde den økonomiske.

ANDRÉ SONNICHSEN, POST DOC MED SPECIALE I SYDAFRIKANSKE SAMFUNDSFORHOLD

sydafrikanerne, sorte som hvide, hver især og sammen, som nation, står den anden af Nelson Mandela og ANC's væsentligste udfordringer stadig uløst tilbage: den ekstreme ulighed.

"Sydafrika har politisk enhed, men økonomisk splittelse. De overordnede økonomiske linjer er de samme som under apartheid. Klasseskellene er de samme. Den totalt skæve jordfordeling. Den omfordeling, som altid har været et mål for ANC, er ikke sket, fordi man dybest set indgik en studehandel med det hvide mindretal om, at hvis de afgav den politiske magt, fik de lov til at beholde den økonomiske," siger André Sonnichsen.

Morten Nielsen, journalist og leder af sekretariatet for udviklingsorganisationen Afrikakontakt, mener ligefrem, at uligheden er øget i de 19 år, siden ANC kom til magten.

"ANC-regeringen har forsøgt at imødegå fattigdommen, blandt andet ved hjælp af en række sociale ydelser, så de fattigste er garanteret en vis indkomst, men forskellen til de rigeste er øget. Sydafrikas ulighed minder meget om den, man finder i Brasilien og Indien. De rigeste er blevet rigere, og middelklassen er vokset, men man har ikke taget fat om de grundlæggende problemer, for eksempel jordfordelingen," siger han.

Alene i 2012 var der ifølge Morten Nielsen over 16.000 sociale protester i Sydafrika. Han er bekymret for, om ANC vil være i stand til at tackle de sociale problemer, som Sydafrika flyder over med, på en anstændig måde. Hændelserne sidste år, hvor politiet dræbte 34 strejkende minearbejdere, og deres ny-lige brug af gummikugler mod en ny de-

monstration, understreger for ham, at ANC giver køb på sine oprindelige værdier, og tendensen vil blive forstærket med Mandelas død, mener Morten Nielsen:

"Mandela var i stand til at sørge for, at ANC havde en samvittighed. Tag hele Sandheds- og Forsøningskommissionen. Hele den måde at tænke politik på dør med Mandela. Han var landsfaderen, der rakte hånden frem til sine modstandere. Den attitude forsvinder med ham."

De massive sociale problemer i Sydafrika

skaber også spændinger internt i ANC, der stadig er landets altdominerende parti. ANC har en lang tradition for politisk debat, og der strides på livet løs om retningen for landets udvikling. Magtkampe og personopgør er blevet en del af dagens orden.

"Sydafrikansk politik er blevet mere rå. Regeringen forsøger at holde sammen på landet med øget disciplin. Det er langtfra altid kønt at se på," siger Hans Erik Stolten,

historiker og ph.d. med speciale i Sydafrika. På trods af alt mener han dog, at Sydafrika stadig viser noget af det bedste inden for afrikansk demokrati. Spørgsmålet er set med hans øjne, om det vil lykkes at fastholde demokratiet i et land, hvor flertallet af befolkningen er fattig og holdes uden for udviklingen.

"Sydafrika har svigtet i fordelingspolitikken. Hvad det kommer til at betyde, ved vi ikke endnu," siger Hans Erik Stolten.

Givet er det, at det næppe kommer til at berøre Nelson Mandelas eftermæle.

Han vil for altid stå som manden, der knækkede apartheid. Omkring halvdelen af Sydafrikas befolkning var ikke født, da Nelson Mandela trådte ud af fængslet i 1990, men den halvdel, der var – unge som gamle – er parat til at bære legenden videre.

"Jeg håber, at Gud vil give mig mange år til at fortælle mine børnebørn om Nelson Mandela, Afrikas stolthed. Fangen, der befriede sin vogtere," som en sydafrikaner skrev på twitter, da det stod klart, at Mandela lå for døden.

NELSON MANDELA 1918-2013
SIDERNE 6 OG 7

◀ Nelson Mandela 1918-2013.
– Foto: Scanpix.

Biskopper gør op med dåb hos indvandrerpræst

Folkekirkens præster må ikke døbe til andre kirker end folkekirken, fastslår samtlige biskopper i udtalelse

AF TOBIAS STERN JOHANSEN, CLAUD VINCENTS OG ANNE KATRINE GOTTFRED JENSEN
johansen@k.dk, vincents@k.dk, gottfred@k.dk

Folkekirkens første eksmuslimske præst har i flere tilfælde døbt muslimske konverterter uden for folkekirken, men nu siger samtlige biskopper stop.

Som Kristeligt Dagblad skrev forleden, har sogne- og indvandrerpræsten Massoud Fourouzandeh fået en påtale af sin biskop Tine Lindhardt, Fyens Stift, fordi han døber konverterter uden at sikre, at de bliver medlem af folkekirken. Det gør han i menigheden Church of Love, som han selv har stiftet. Andre indvandrerpræster har siden tilkendegivet, at de i særligt fælde har samme praksis. Men den praksis vil folkekirkens ti biskopper ikke være med til.

"En folkekirkepræst kan ikke på en gang være præst i folkekirken og i en frikirke, der står uden for folkekirken, ligesom en folkekirkepræst ikke kan døbe nogle til folkekirkeligt medlemskab og andre til et frikirkeligt medlemskab," skriver biskopperne i en fælles udtalelse.

Ifølge Peter Fischer-Møller, biskop i Roskilde Stift, gør udtalelsen ikke andet end at understrege, hvordan kirkens regler i forvejen hænger sammen.

"Udtalelsen skal alene læses på den måde, at man fastslår en retstilstand," siger han.

Biskopperne forholder sig ikke til, at de med deres beslutning risikerer at skubbe mennesker fra sig, som ønsker en kristen dåb. Sådan lyder kritikken fra Kristine Garde, retsteolog og forfatter til bøger om kirkeret.

"Konsekvensen af deres holdning er, at ingen folkekirkepræst kan foretage den kristne dåb, uden at det indebærer medlemskab af folkekirken. Det kan medføre, at konvertitten viger tilbage fra dåben. Jeg havde gerne set, at biskopperne havde skitseret en ordning, der tog hensyn hertil."

Desuden er biskoppernes udtalelse "misvisende", mener Kristine Garde. For mens de betegner indvandrerpræstens menighed Church of Love som en frikirke, karakteriserer præsten den som en indslusningsmenighed eller en missionsbevægelse.

"Af den grund er der ikke tale om, at Massoud Fourouzandeh døber til et frikirkeligt medlemskab, men at han døber i tiltro til, at de nydøbte konverterter melder sig ind i folkekirken, når de er klar dertil. Hans udgangspunkt og intention er 'dåb til folkekirken', siger hun. Massoud Fourouzandeh har samme holdning. Han mener derfor ikke, at han har problemer med at overholde reglerne for en sognepræst ansat i folkekirken.

"Church of Love er ikke en frikirke, men en missionsbevægelse, så derfor er jeg kun sognepræst i folkekirken," siger han og tilføjer, at det hele tiden har været meningen, at Church of Love skal blive til en valgmenighed inden for folkekirkens rammer.

"Så man på den måde ikke er i tvivl om, hvad der er målet, nemlig at de døbt skal være medlemmer af folkekirken. Det vil jeg hurtigst muligt tage fat på sammen med min biskop."

KIRKE&TRO SIDE 5
DEBAT SIDE 20

Dansk krimi i USA. Sara Blædels succes som forfatter har ført hende gennem en omfattende personlig udvikling. Nu står hun over for sit amerikanske gennembrud **Bøger&Kultur side 14**

Læs også i dag

- **Liv&Sjæl:** Dorte Jessen er på sit livs opgave blandt de syriske flygtninge, der kommer sultende til lejren i Jordan **side 19**
- **Stormflod efter stormen:** Oversvømmelser ved havne og i kystområder flere steder i landet i går **side 3 og 17**

Denne side er redigeret af Mie Petersen

Læso Strik
Uldjakke med kiltnål i 100% ren uld **1098,-**

SWEATER HOUSE
Slangerupgade 1
3400 Hillerød
Tlf.: 4825 5125

Besøg vores onlinebutik:
www.sweaterhouse.dk

G.F. Händel MESSIAS – del I og II
GODTHAABSKIRKEN
Tirsdag den 17. december kl. 19.30

Camerata Øresund og Godthaabskirkens Vokalensemble
Solister: Christina Christensen, sopran; Lea Quortrup, sopran; Julie Albertsen, sopran; Simone Rønn, alt; Christian Damsgaard, tenor; Lucas Bruun de Neergaard, bas og Rasmus Kure, bas. **Koncertmester:** Peter Spisky
Dirigent: Peter Bjerregaard
Entré: kr. 120 – billetter kan købes via Billetnet.dk / 70 15 65 65
Resterende billetter sælges i døren fra kl. 18.30. Godthaabskirken, Nyelandsvej 51, 2000 Frederiksberg

TRINITATIS KIRKE
Søndag d. 15. december kl. 17.00

JULEMUSIKGUDSTJENESTE

Musik af bl.a. Monteverdi samt danske julesalmer.
Trinitatis Kantori og Barokensemble.
Bine Bryndorf, orgel
Dirigent Søren Christian Vestergaard.

Liturg Kirsten Sandholt
www.trinitatiskirke.dk

De kristne armeniere flygter i tusindvis fra drab og mishandling i det krigshærgede Syrien.

Mission Øst
Støt flygtningene med 100 kr.
SMS **ME100** til **1245**